

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΗΜΜΕΝΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ Β΄ ΤΕΥΧΟΥΣ

Μια μετοχή αναλύεται στην αντίστοιχη της πρόταση. Κατά τη διαδικασία μετατροπής ακολουθούμε πάντα τους κανόνες εισαγωγής και εκφοράς των αντιστοιχών προτάσεων προσέχοντας τα εξής:

α)το χρόνο της μτχ. Η μτχ. ενεστώτα δηλώνει το σύγχρονο, η μτχ. παρακειμένου το προτερόχρονο, η μτχ. μέλλοντα το υστερόχρονο, σε σχέση με το ρήμα της πρότασης.

β)Το χρόνο του ρήματος της πρότασης από την οποία θα εξαρτάται η πρόταση που θα σχηματίσουμε (αν είναι αρκτικός ή ιστορικός).

γ)Εάν η πρόταση που θα δημιουργηθεί εκφέρεται με υποτακτική, προσέχουμε να τηρούμε τους κανόνες της ακολουθίας των χρόνων.

Κείμεν.21:

1.Camillus absens dictator est factus:εναντιωματική μτχ. Δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Θα αναλυθεί σε εναντιωματική πρόταση με etsi+Οριστική, γιατί η πρόταση εκφράζει πραγματική κατάσταση παρά την οποία ισχύει το περιεχόμενο της κύριας πρότασης, χρόνου παρατατικού, για να δηλωθεί το σύγχρονο στο παρελθόν: Camillus, etsi aberat, dictator est factus (εναντ. προτ: σχ. βιβλ. σελ. 116) .

2.qui...fuerat(=ρήμα εξάρτ.) propter praedam...divisam: επιθετική μτχ. Δηλώνει προτερόchr. Θα αναλυθεί σε αναφορική πρόταση α) + Οριστική(πραγματικό γεγονός) Υπερσυντελικού (προτερόchr.): quae divisa erat ή β)+Υποτακτική(αμφισβητούμενη αιτιολογία) Υπερσυντελ. (προτερόchr.): quae divisa fuisset.

Κείμεν. 24:

1.(cum) eique querenti Ennium ancila dixisset(P. εξάρτ. της μτχς), Nasica sensit: επιθετική μτχ., δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν, αφού το ρήμα της κύριας είναι ιστορ. χρόνου(sensit). Θα αναλυθεί σε αναφ. πρόταση α)qui+ Οριστική(πραγματικό γεγονός)Παρατατικού, για να δηλωθεί το σύγχρονο στο παρελθόν:cum ei, qui querebat Ennium, ancila dixisset,...(προτιμότερη ανάλυση) ή β) εάν θεωρήσουμε ότι έλκεται από την Υποτακτική dixisset, θα αναλύσουμε με qui+ Υποτακτική Παρατατικού: qui quereret.

2.indignatus Ennius...inquit(P. εξάρτ.): μτχ παθητ. παρακειμένου δηλώνει το προτερόχρονο. Εάν θεωρήσουμε τη μτχ ως τροπική, δεν αναλύεται. Εάν τη θεωρήσουμε ως αιτιολογική, θα αναλυθεί σε αιτιολογική πρόταση α)cum+Υποτακτική=η αιτιολογία παρουσιάζεται ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας, Υπερσυντελικού, γιατί εξαρτάται από ιστορικό (inquit), ώστε να δηλώνεται το προτερόχρονο στο παρελθόν: Tum Ennius,cum

indignatus esset, inquit. β)αν θεωρήσουμε την αιτιολογία ως υποκειμενική, θα αναλύσουμε όπως παραπάνω, αλλά με σύνδεσμο εισαγωγής το quod/ quia indignatus esset.(αιτιολ. προτάσεις σχολ. βιβλ. σελ.90-91)_

Κείμε. 25:ostedens: χρονική μτχ Ενεστώτα, εξαρτάται από το inquit (ιστορ. χρ.), δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν και μάλιστα συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει μια άλλη πράξη. Γι' αυτό θα αναλυθεί σε χρονική πρόταση με dum=ενώ/την ώρα που+ Οριστική Ενεστώτα(Λατινισμός, σχολ. βιβλ. σελ. 105-106,α =dum ostendit).

Κείμε. 27:desideranti: αιτιολογική μτχ Ενεστώτα, εξαρτάται από το legit (ιστορ. χρ.), δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Θα αναλυθεί σε αιτιολ. πρόταση α)αν θεωρήσουμε την αιτιολογία αντικειμενική με quoniam=επειδή(διότι η αιτιολογία προηγείται του αποτελέσματος) legit ή quia+ Οριστική Παρατατικού: quoniam/ quia is desiderabat ή β)αν θεωρήσουμε την αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας με cum+Υποτακτική Παρατατικού= σύγχρονο στο παρελθόν: cum desideraret.

Κείμε. 29:tenens: τροπική ή αναφορική μτχ ενεστώτα, δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Ως αναφορική θα αναλυθεί σε αναφορική πρόταση: qui+ Οριστική παρατατικού=qui tenebat. Ως τροπική δεν αναλύεται.

Κείμε. 31:

1: natus: αναφ. μτχ, παθ. παρακ., δηλώνει το προτερ. στο παρελθόν(<praefuit). Θα αναλυθεί σε αναφ. πρόταση με qui+ οριστική(πραγματικό γεγονός) υπερσυντ:qui natus erat.

2.confisus, permotus: αιτιολογ. μτχ παθητ. παρακ., δηλώνουν το προτερ. στο παρελθόν (<rui). Θα αναλυθούν σε αιτιολ. προτάσεις με: α)cum+υποτακτ. υπερσυντ., σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων, αν η αιτιολογία θεωρηθεί αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας:cum... esset confisus et... permotus esset (προτιμότερη ανάλυση).β)αν η αιτιολογία θεωρηθεί υποκειμενική με quia+υποτακτ(όπως στην περίπτωση α).γ)αν η αιτιολογία θεωρηθεί αντικειμενική με quia+ οριστική παρακ ή υπερσ: quia confisus ... et permotus fuit/erat.

Κείμε. 36:

1. assidentem et cenantem: κατηγορημ. μτχ(<praebuit). Θα αναλυθούν σε βουλητικές προτάσεις σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων: Ille se praebuit eis spectandum **ut assideret et cenaret** ή με ειδικό απρμφ: assidēre et cenāre. [Κατά μια άλλη

άποψη οι κατηγ. μτχ. δεν αναλύονται, γιατί στα Λατινικά δεν υπάρχει ειδική πρόταση].
2. missum: αναφορ. μτχ παθητ. παρακ., δηλώνει το προτερ. στο παρελθόν(<attulissent<dixit). Θα αναλυθεί σε αναφ. πρότ. με α) quod(=pondus)+οριστική παρακ/υπερσ.(πραγματικό γεγονός): quod missum est/erat ή β) quod+υποτακτ.(από έλξη από την κοντινή υποτακτ. attulissent ή/και επειδή η πρόταση βρίσκεται σε πλάγιο λόγο) υπερσ., σύμφωνα με την ακολουθία χρόνων: quod missum esset.

Κείμεν.38:

1. congruens: αναφ. μτχ. ενεστώτα, δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν(<audiretur<expectabat). Θα αναλυθεί σε αναφ. πρότ. με: α) quae(=vox)+οριστική παρατατ.: quae congruebat ή β) quae+ υποτακτ. (από έλξη από την κοντινή υποτακτ. audiretur ή/και επειδή η πρόταση βρίσκεται σε πλάγιο λόγο) παρατατικού, σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων: quae congrueret.

2. fessa: αιτιολ. μτχ. παθητ. παρακ., δηλώνει το προτερόχρ. στο παρελθόν(<rogavit). Θα αναλυθεί σε αιτιολ. πρότ. με α) quia+οριστ.(η αιτιολογία προηγείται και είναι πραγματική) υπερσ. : quia fessa erat) ή β) cum+ υποτακτ. (η αιτιολογία παρουσιάζεται ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας) υπερσ., σύμφωνα με την ακολουθία: cum fessa esset (προτιμότερη ανάλυση).

Κείμεν. 42: nascentem: επιθετική μτχ ενεστώτα, δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν< confirmanerunt. Θα αναλυθεί με οριστική παρατατικού→coniurationem, quae nascebatur

Κείμεν. 43: ingredienti: χρονική, δηλώνει το σύγχρονο και μάλιστα συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει μια άλλη πράξη. Θα αναλυθεί με dum+οριστική ενεστώτα (λατινισμός)→dum igrederis (ή cum igrederis: σύγχρονο στο παρελθόν).

Κείμεν. 44: exulantem: ίδια με την προηγούμενη→dum exulat (ή cum exularet).

Κείμεν. 45:

1. conscriptam: αναφορική, δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν< mittit. Θα αναλυθεί σε αναφορική πρόταση με Οριστική παρακ./υπερσυντ.→quae conscripta erat/ esset.

2. veritus: αιτιολογική, δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν< constituit. Προτιμότερη ανάλυση με cum+Υποτακτ. [η αιτιολογία αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας] →cum veritus esset. Άλλη δυνατή ανάλυση: quod+οριστική [πραγματική αιτιολογία] →quod veritus est.

ΠΡΟΣΟΧΗ: όταν η μτχ επιδέχεται πολλές αναλύσεις και δεν είστε βέβαιοι ποια είναι η σωστή, καλό είναι να αιτιολογείτε την ανάλυσή σας ή , πράγμα που είναι και το ασφαλέστερο βαθμολογικώς, να γράφετε όλες τις δυνατές αναλύσεις, αν τις ξέρετε.

Κ. ΔΕΔΕ, ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΓΕΛ Λ. ΑΙΔΗΨΟΥ